

Man torde kunna antaga, att öfvertygelsen om gagnet af den första historiska undervisningens meddelande genom biografiska skildringar redan bland skollärare är nog allmän; och det torde endast vara saknaden af lämplig läsebok, som hindrat införandet af denna undervisningsmetod både i de offentliga och enskilda skolorna.

Välkommen i hög grad borde derföre denna bok vara. Åtminstone skola enskilda läroanstalter och fruntimmersskolorna, som vi hoppas, isynnerhet veta att draga fördel af densamma, äfven om det skulle erfordra någon tid, förrän de offentliga läroanstalterna komma sig till att följa exemplet.

Boken är dels öfversättning dels bearbetning af ett Tyskt arbete: »Handbuch für den biographischen Geschichtsunterricht von Karl Schwartz». Om valet av biografier och deras ordning kan intet annat än godt sägas. Endast bokens början med *Semiramis* förefaller illa vald, och hade hela personen utan saknad kunnat bortfalla. Hvad man deremot verkligen saknar, är någon kort inledning före hvarje särskild serie af biografier, ur hvilken lärjungen kunde inhemta något om de länders naturförhållanden och de folks seder, som de beskrifna personerna tillhöra. Ty såsom det nu är, sväfvade dessa personer så att säga i luften, och om lärjungen gör sig någon föreställning om det land och de förhållanden, i hvilka de lefvat, tager han säkert sin egen småstad och sin omgivning till mönster för densamma; och då han hit försätter Greklands och Roms hjeltar, komma de sannerligen att der göra en underlig figur för hans fantasi. Men denna brist torde äfven finnas i originalet. Dock hade äfven bearbetaren bort ledas till insigt af densamma, om han närmare betänkt, hvad han sjelf i företalet anfört ur Skoltidningen rörande fordringarne på en läsebok, sådan som den ifrågavarande.

Biografierna äro öfverhufvud för ändamålet väl skrifna, innehållande mycket anekdotiskt, såsom lämpligt är för den ålder, för hvilken de äro ämnade. Framställningen är jemn och dock liflig, och stilen i sin art pregnant. Mot språket kunde små anmärkningar göras; men de äro vid det helas otadliga beskaffenhet af föga vikt. Med tacksamhet lyckönska vi bearbetaren till det goda val, han gjort, och till det lyckliga sätt, hvarpå han fyllt sin andel vid bokens utgifvande – med den tacksamhet, hvarje barnens vän bör egna honom för den möjlighet, han öppnat dem, till befrielse från den all håg mördande historiska kompendiiläsningen med sina döda namn och årtal utan all ända.

Äfven förläggarenes Hrr J. W. Lillja's & C:o goda nit bör erkännas, så mycket mer som detta förlagshus numera synes vara det enda i landet, som vågar sig på förlag, vid hvilka uppmuntran af inhemskt författareskap kommer i fråga.

J. V. S.

34 UTLÄNDSK LITTERATUR.

Litteraturblad n:o 11, november 1855

DEUTSCHE MYTHOLOGIE VON JACOB GRIMM. 3:E AUFLAGE. GÖTTINGEN 1854¹.

¹ Red. vågar tro, att ingen läsare skall anse denna anmälan vara för bladet olämplig, ehuru dess föremål är både gammalt och strängt vetenskapligt. Den är lånad ur *Athenæum Français* och skrifven af Hr Sasonoff, en medarbetare, som vanligen lemnar bladet meddelanden öfver den Ryska och öfriga Slaviska litteraturen.

Red. får härtill yttra sin mening, att det ingenstädes vore önskligare än här i Finland, om någon ville egna sina bemödanden åt forskningar i J. Grimm's anda. Lyckligare än Tyskarne ega vi i folksången källor nog för den Finska mytologin, så att vi icke först behöfva taga reda på gudarnes namn och attributer ur närvarande och nästförlutna tiders traditioner och seder; och Castrén har i detta hänseende sammanställt allt det väsentliga, så att en kommande tid icke kan få alltförmycket att tillägga. Men för den så att säga syntetiska sidan af Grimm's metod är ännu föga eller intet gjordt. Det återstår att uppvisa, huru den Finska mythen under tidernas lopp blifvit ombildad, och hvad af densamma ännu återstår i det nu lefvande slägtets öfvertygelser, i dess vantrö och vidskepelse, i dess språk, seder och bruk. Oberäknaadt det vetenskapliga intresset af en sådan forskning, finnes säkert intet verksamare medel till vidskepelsens utrotande, än att i Finska folkvishetens egen anda finna på dess ursprung, uttala dess *alkusanat*.

10

HYPERION AF HENRY WADSWORTH LONGFELLOW – FRÅN ENGELSKAN ÖFVERSATT AF I. U. GRÖNLUND. STOCKHOLM 1855.

20

Man eger i Svensk drägt icke just mycket af Amerikas litteratur, ehuru det lilla man eger är af ganska stort värde. Washington Irving och Cooper äro genom Svenska öfversättningar i vårt land gamla bekanta; och äfven ett par af Sealsfields förträffliga romaner torde vara till Svenskan öfversatta.

Också namnet *Longfellow* lär vara en och annan läsare bekant, emedan denne litteratör ofta blifvit nämnd såsom den, hvilken genom öfversättningar till Engelskan gjort Tysklands och till någon ringa del äfven Sveriges sköna litteratur känd af Förenta Staternas befolkning. Man kan här verkligen med skäl säga »befolkning», emedan den litterära bildningen i Förenta Staterna ofta sträcker sig ned ända till arbetarens boning.

30

Men Longfellow, numera professor i Spansk och Fransk litteratur vid Harvard College, är äfven skald och originalförfattare. Till hans berömdare skrifter höra *Voices of the Night*, *Hyperion* och *Kavanagh*.

Den något sökta titeln *Hyperion*¹ bör icke tagas så ordagrann, utan får väl förklaras deraf, att bokens innehåll är så skiftande och obestämdt, och den likväl någon titel måste hafva. Närmast utgör den en reseskildring². Men touristen, som under namnet Flemming besöker Rheintrakten, Schweitz och Tyrolen, har derjemte att genomgå en kärleksroman, som slutar sorgligt, och dels i skildringen af hans åskådningar och tankar, dels i form af hans samtal med den älskade och med vänner förekomma betraktelser öfver lifvets allvarligaste föremål och oftast öfver litteratur och konst. Allt detta är med mycken lätthet och talang sammanväfvet till en tafla, full af lif och intresse; och ehuru man kanske icke finner det hela utomordentligt snillrikt, skall dock en tänkande läsare här finna mycket väckande och lärorikt, under det att framställningens form gör läsningen angenäm.

40

Öfversättningen af den prosaiska delen synes vara otadlig; men den af de flera förekommande poetiska styckena är, ehuru icke gjord utan

50

¹ Efter orden »den som går öfver», hvarmed de gamle betecknade solen, men också solens fader, morgonrodnans fader.

² Förf. har utgifvit äfven en utförligare skildring öfver sina resor i Europa under titeln: *Pilgrim of outre Mer*.

talang, åtminstone besynnerlig genom sin abrupta korthet och sina rim.

Vi låna, icke blott till prof, ett par kapitel.

35 MYCKET LITET POLEMIK.

Litteraturblad n:o 11, november 1855

- 10 Förrän året afslutas, kan det vara väl att äfven afsluta de gamla räkenskaperna, för att på nya året kunna börja *novo conto*. I aldra fredligaste afsigt och anda skola vi derföre bemöta ett par anföranden mot detta blads sätt att se sakerna.

Hr Professor E. J. Bonsdorff har i Vetenskaps-Societeten anført klagomål öfver vår obeskedlighet och låtit offentliggöra detta sitt andragande. Klagomålet gäller vår anmälan af *Öfversigt af Finska Vetenskaps-societets förhandlingar* i bladets Augusti-häfte, der vi tadlat Hr Bonsdorff för en diffus framställning och ett barbariskt språk. Hr Bonsdorff visar sig ledsen öfver detta omdöme naturligtvis, 20 men isynnerhet deröfver, att det fälles utan all bevisning.

I en mindre intresserad ställning skulle Hr Bonsdorff säkert erinrat sig, att ingen recensent någonsin åtager sig att med bevis belägga sina påstående rörande framställningssätt, stil och språk i en anmäld skrift, om icke möjligen då fråga om ett poetiskt arbete eller ett värtalighetsstycke, för hvilka formen är en väsentlig sak. För att visa, att t. ex. Hr Bonsdorff utbredt på 10 sidor, hvad som kunnat sägas på 2, finnes ingen annan utväg än att å nyo skriva om hans afhandlingar. Samma förhållande är, om vi dertill velat bevisa, att Hr Bonsdorff, då han skrifer för en större allmänhet, såsom hans afhandlingars införande i tidningarne tillkännager, saklöst kunnat utesluta hvarjehanda lärdom. Hvad åter det barbariska i språket angår, har med denna beskyllning icke större fara, än att Hr B. fått uppbära den jemte flertalet öfriga medicinska författare i landet. Vi hafva ett par gånger förut anmärkt, att författare i andra ämnen aldrig tillåta sig begagnandet af en sådan massa *fremmande* ord som Herrar medici, och vi kunde verkligen icke göra något undantag för Hr Bonsdorff. Om sanningen af denna anmärkning kan hvarje läsare sjelf öfvertyga sig. Vi tro, att ett *Lexicon antibarbarum*, samladt ur Hr B:s afhandlingar, redan skulle 40 afgifva ett ganska nått häfte. Och – vi nödgas tillägga det – äfven oberoende här af ville vi ingalunda rekomendera Hr Bonsdorffs stil och språk som ett mönster att efterfölja. Vår bevisning måste äfven i detta fall stadna vid en försäkran, vid hvilken det står Hr B. och läsaren fritt att fästa det afseende de behaga.

Vi vilja icke låta tillfället gå förbi, att betyga vår stora aktning för det allvar och intresse, hvarmed Hr B. omfattar den gren af läkekonsten, Vattenkuren, som han i de ifrågavarande afhandlingarne behandlar, äfvensom erkänna det förtjänstfulla deri, att Hr B. icke aktar sig övverdigt, att låta den större bildade allmänheten få lära veta något i ämnet. Men vi våga också vidhålla vår öfvertygelse, att det fordras en viss omsorg och öfning, att skriva för denna allmänhet, och tro fast, att Hr B. icke skulle hvarken för sig eller sin vetenskap förlora något på, att med oss dela denna öfvertygelse. 50